Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Bredestraat te Putte

Annelies De Raymaeker
Laurane Dupont

Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Bredestraat te Putte

Annelies De Raymaeker
Laurane Dupont

Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Bredestraat te Putte

Initiatiefnemer:	gronden Verelst
Projectleiding:	Maarten Smeets
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Annelies De Raymaeker, Laurane Dupont
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2016, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel p. 1

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek p. 3
1.1 Beschrijvend gedeelte p. 3
1.1.1 Administratieve gegevens p. 3
1.1.2 Archeologische voorkennis p. 5
1.1.3 Onderzoeksopdracht p. 5
1.1.4 Beschrijving geplande werken p. 6
1.1.5 Werkwijze p. 9
1.2 Assessmentrapport p. 10
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied p. 10
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied p. 15
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied p. 22
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied p. 25
1.2.5 Synthese p. 25
1.2.6 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek p. 26
1.2.7 Samenvatting voor een niet gespecialiseerd publiek p. 26

Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen p. 27
2.1 Gemotiveerd advies p. 27
2.2 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem p. 29
2.2.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen p. 29
2.2.2 Onderzoeksstrategie, methode en technieken p. 30

Bibliografie p. 33

Bijlagen p. 35

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2016J122
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker OE/ERK/Archeoloog/2016/00148 Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Prov. Antwerpen, Putte, Bredestraat (fig. 1.1 en 1.2) *Bounding box:* punt 1: x: 168358, y: X194305 punt 2: x: 168461, y: X 194441 Putte, Afd. 1, Sectie B, percelen 345M, 347E, 345S en 351A (fig. 1.3)
Periode uitvoering:	10 oktober 2016
Relevante termen:	Kempen, plaggen, 18de eeuw, bureauonderzoek
Verstoorde zones:	Het bureauonderzoek leverde geen aanwijzingen op voor de aanwezigheid van verstoorde zones

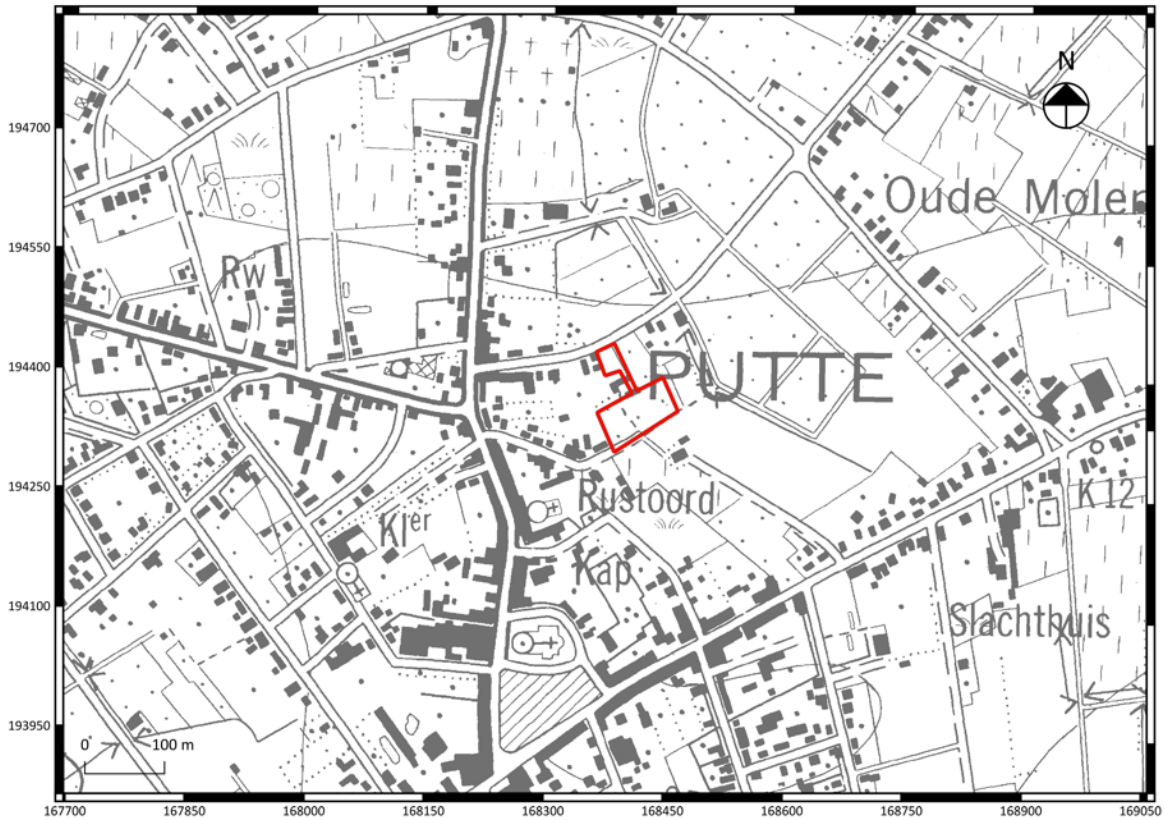

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

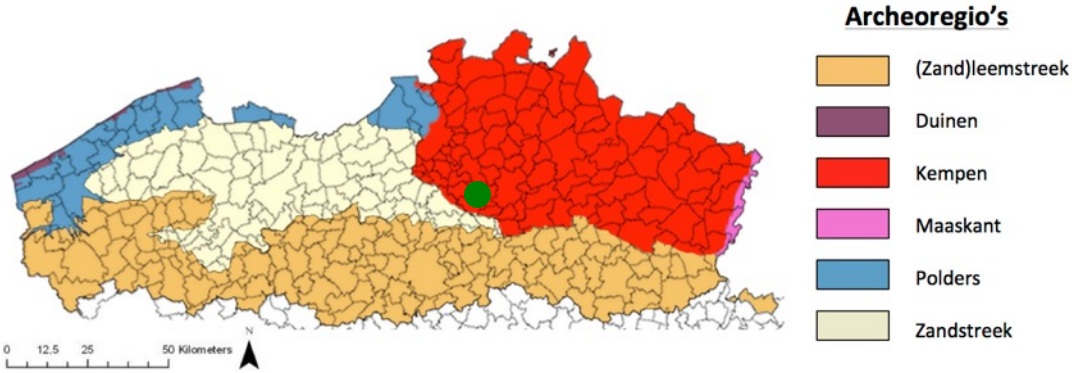

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's[1].

[1] https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie

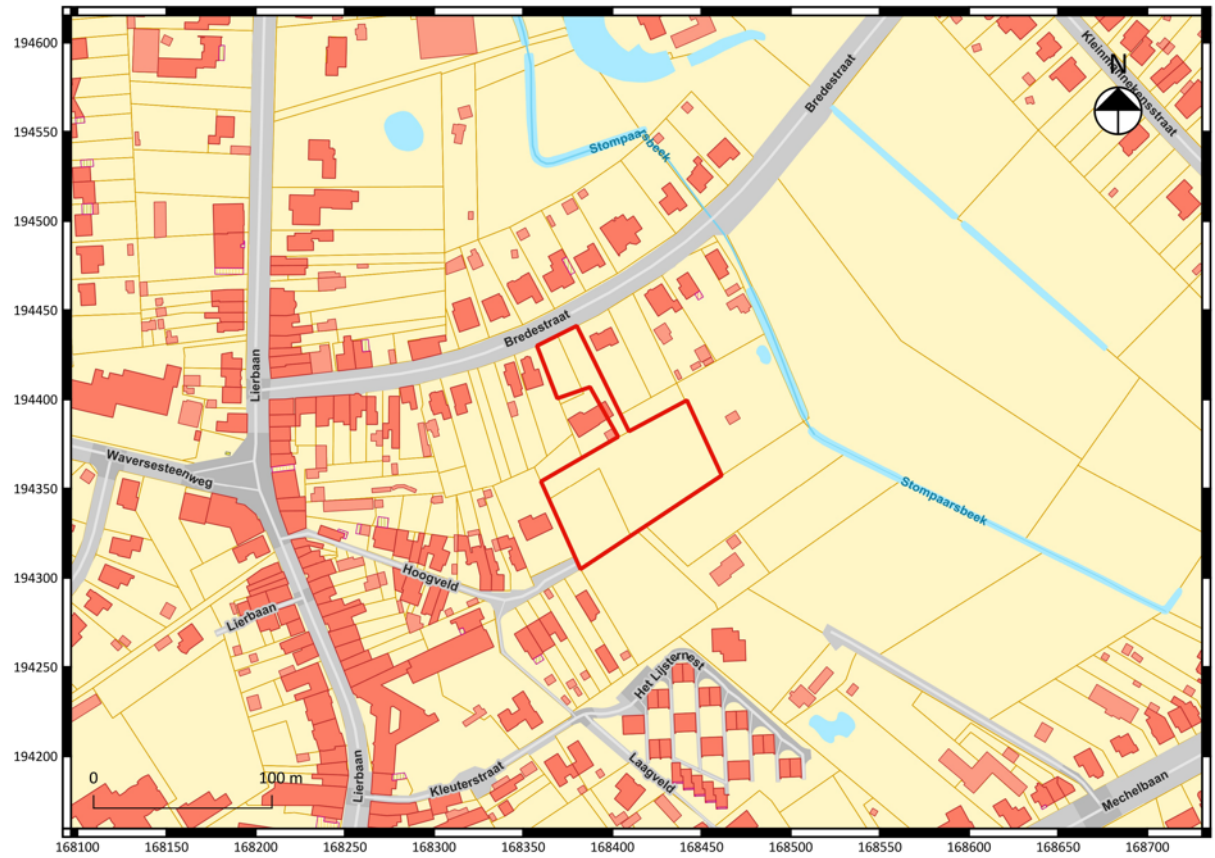

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

1.1.2 Archeologische voorkennis

Er is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd binnen de grenzen van het projectgebied.

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.
De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke fasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem (bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek, veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem (verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten, proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.

- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Randvoorwaarden:

Niet van toepassing.

1.1.4 Beschrijving geplande werken

Op het onderzoeksterrein wordt een verkaveling gerealiseerd. Deze verkaveling bestaat uit het voorzien van 11 bouwloten rond een centrale wegenis. De verdere uitwerking van de plannen gebeurd na het verkrijgen van de verkavelingsvergunning. Wel zijn reeds enkele ruwe schattingen gekend in verband met de verstoringsdiepte.
Voor de funderingen van de gebouwen wordt een maximale uitgravingsdiepte van 1,5 m onder het maaiveld voorzien. Aangezien het graven van kelders toegestaan is, kan er plaatselijk een maximale uitgraving van 3,3 m onder het maaiveld gebeuren.

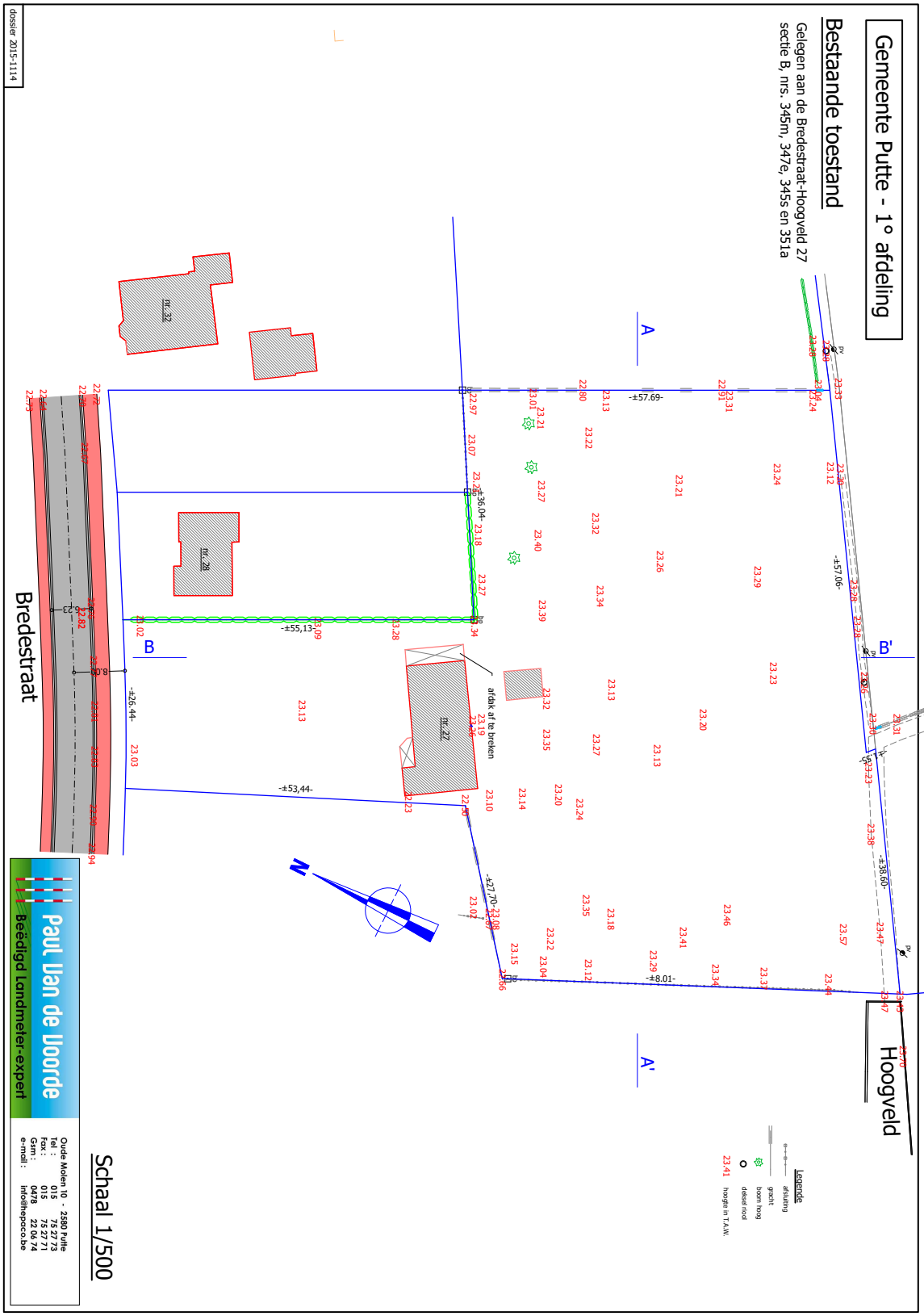

Fig. 1.4: Opmetingsplan van de bestaande toestand

Fig. 1.5: Inplantingsplan van de te realiseren toestand.

1.1.5 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online onderzocht via www.dov.vlaanderen.be. Op basis van de onderzochte kaarten werd gepoogd een duidelijk beeld te verkrijgen van de landschappelijke en bodemkundige ligging van het projectgebied (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.2.1 en art. 12.5.2.2). Hiervoor werd gebruik gemaakt van volgende kaarten:

- Bodemkaart
- Tertiair Geologische kaart
- Quartair Geologische Kaart
- Bodemerosiekaart
- Bodembedekkingskaart
- Digitaal Hoogtemodel (DHM II)

De geomorfologische kaart kon niet worden geraadpleegd omdat deze enkel beschikbaar is voor de provincie West-Vlaanderen.

Van het tot nog toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek is een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties. Het historisch kaartmateriaal en luchtfoto's is gegeorefereerd geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed en bijkomend kaartmateriaal werd opgezocht via www.cartesius.be . Het gebruikte kaartmateriaal werd geselecteerd op basis van de nauwkeurigheid en de aanwezige geschiedkundige gegevens (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.1.2). Volgende kaartmateriaal en luchtfoto's werden geraadpleegd:

- Ferrariskaart (1770-1777)
- Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)
- Vandermaelenkaart (1846-1852)
- Popp-kaart (1842-1879)
- Luchtfoto's (1950, 1971, 2000-2003, 2012)
- Topografische kaarten (1864, 1892, 1930, 1960, 1977)

Het belangrijkste beschikbare historische kaartmateriaal werd geraadpleegd om de geschiedenis van het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen zo goed mogelijk na te gaan. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan. Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voor komt dat dit noodzakelijk maakt. Het kaartmateriaal wijst op een zeer lage bewoningsdensiteit in het verleden. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Putte is gelegen in een akker- en tuinbouwgebied met verspreide woningen. Het projectgebied ligt aan de Bredestraat ten noordoosten van het centrum van Putte. Aan de noordzijde wordt het begrensd door de Bredestraat, ten zuiden door de Brandleike. Het projectgebied is gelegen op een hoogte van ca. 23 m TAW (fig. 1.6) en maakt deel uit van de archeo-regio van de Kempen (fig. 1.2). Een gedetailleerdere kijk binnen het digitaal hoogtemodel (fig. 1.7 en fig. 1.8) toont geen noemenswaardige hoogteverschillen: het terrein helt af naar het noorden toe en ligt op een noordelijke flank van een Noord-Zuid georiënteerd heuvelcomplex. Hydrografisch situeert het terrein zich in het stroomgebied van het Netebekken, op de rand met het Dijlebekken. Een raadpleging van de bodemerosiekaart (fig. 1.8) geeft aan dat het projectgebied samen met de rest van de stad Putte als zeer weinig erosiegevoelig wordt gekarteerd. Het noordoostelijke deel van het projectgebied wordt gekarteerd als verwaarloosbaar geërodeerd. De bodembedekkingskaart (fig. 1.10) toont het projectgebied als bedekt met grasland.

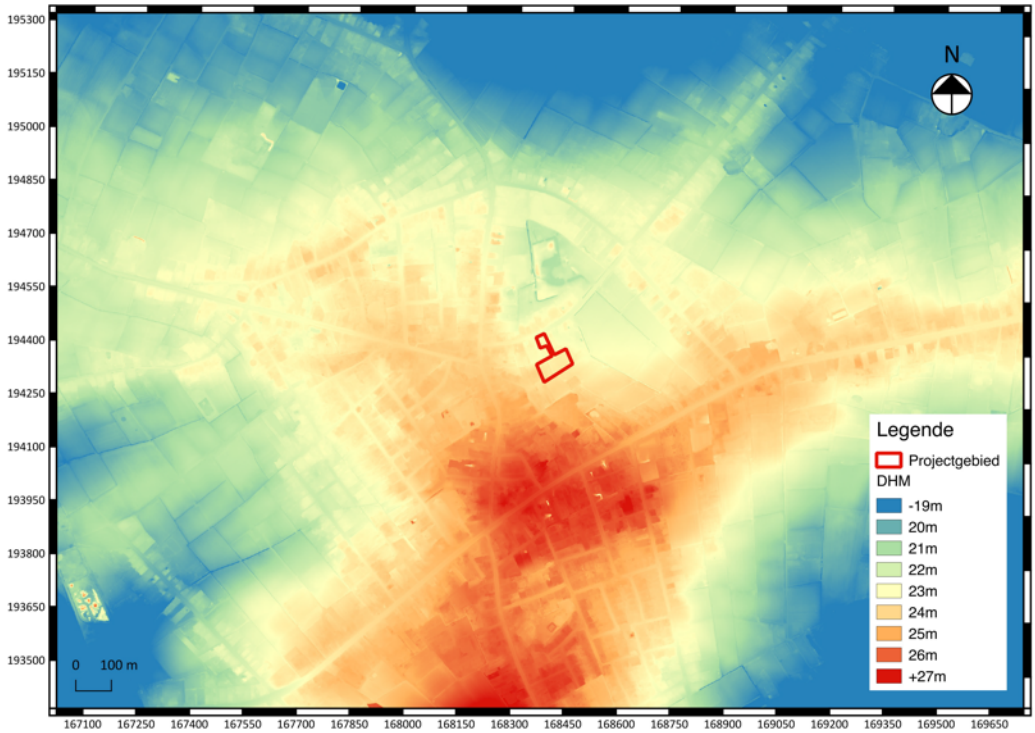

Fig. 1.6: Uittreksel uit het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied.

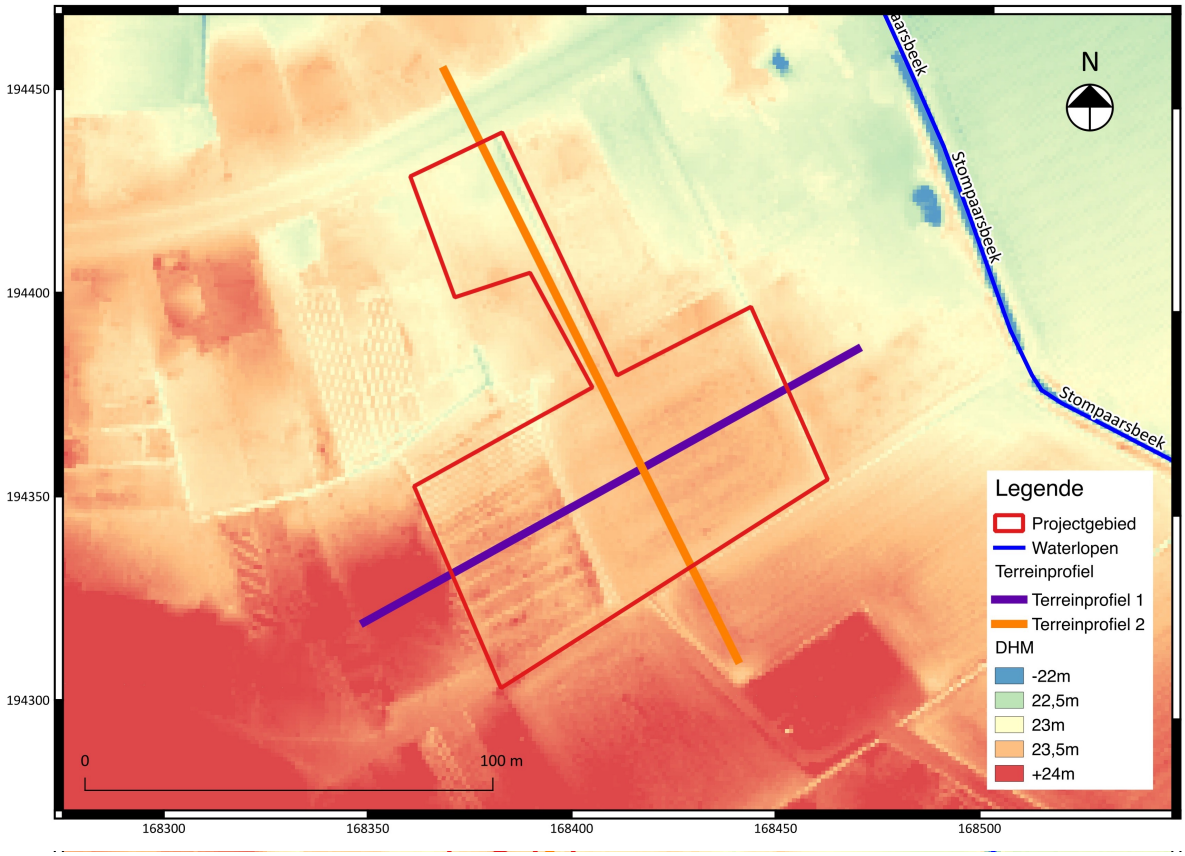

Fig. 1.7: Detail uit het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied en de voorgestelde terreinsnedes.

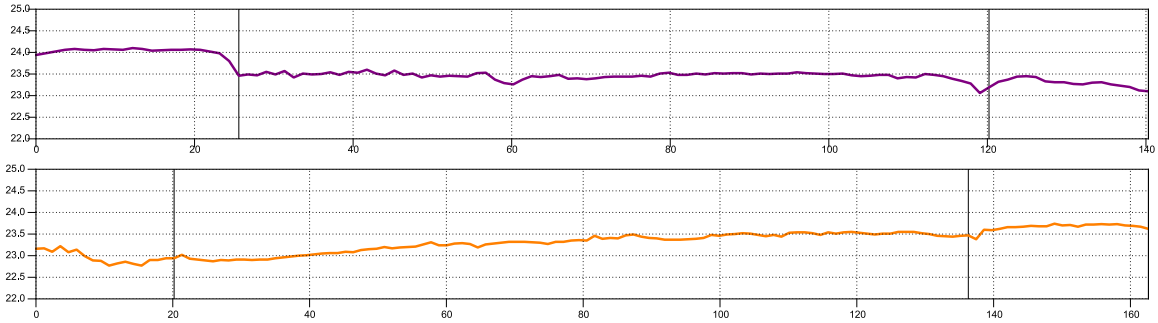

Fig. 1.8: Terreinverloop ter hoogte van het projectgebied.

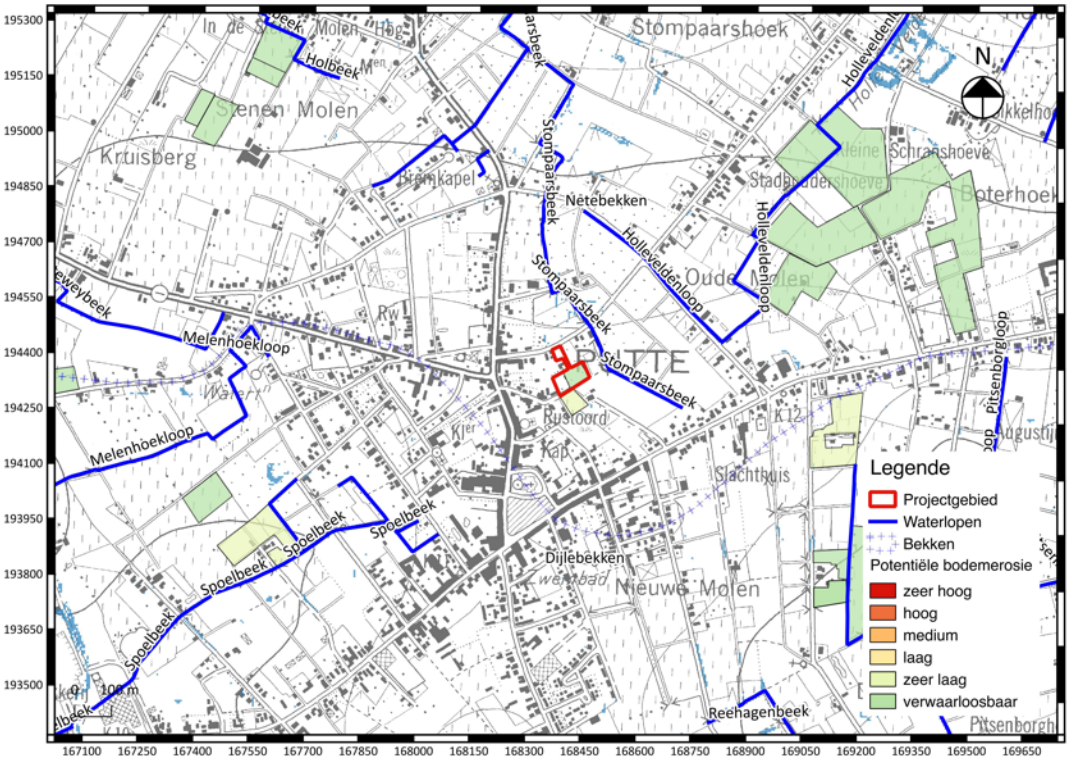

1.9: Uittreksel uit de erosiegevoeligheidskaart met aanduiding van het projectgebied.

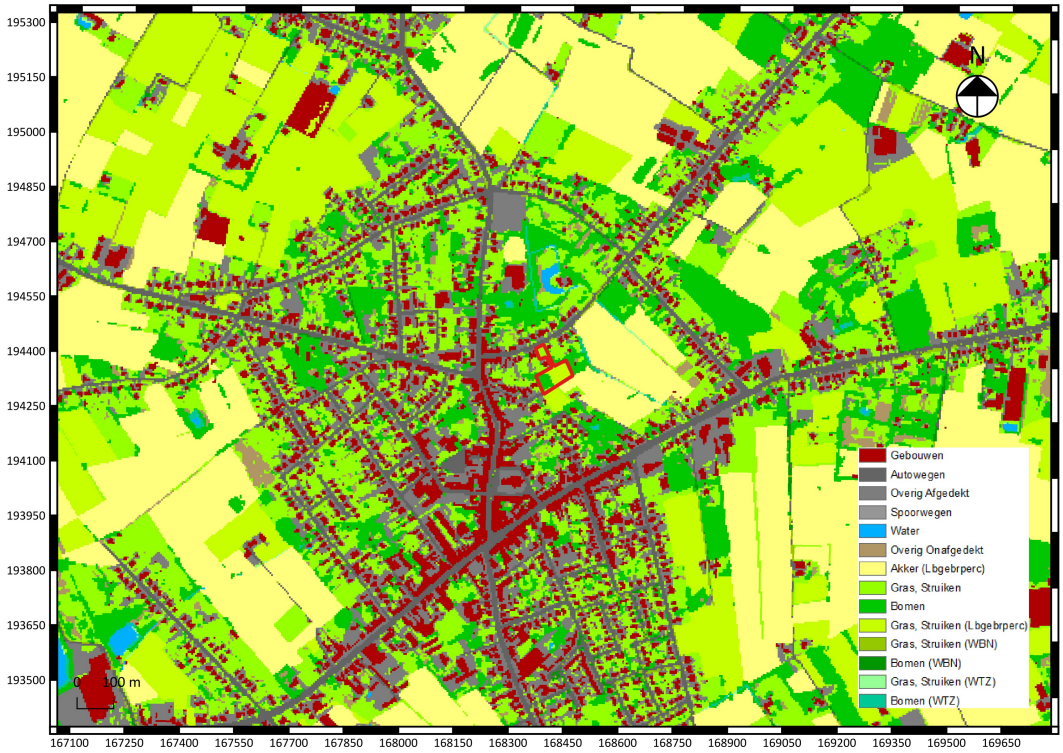

Fig. 1.10: Detail uit bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied.

Het projectgebied wordt op de bodemkaart (fig. 1.11) grotendeels gesitueerd binnen een bebouwde, en bijgevolg niet gekarteerde, zone. Het zuidoostelijke deel van het projectgebied is gekarteerd als Sdgy gronden: matig natte en lemige zandbodems met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. Sedimenten worden in dit type bodems zwaarder of fijner in de diepte. De bouwvoor van deze gronden is iets dikker en humeuzer dan bij de matig droge Podzolen op lemig zand. Hij is soms gevlekt met resten van de E horizont en brokjes Podzol B. De Podzol B is 20-40 cm dik en zwak verhit. Deze gronden zijn geschikt voor akker en- tuinbouw en zijn ook goede weidegronden. In de buurt van het projectgebied (noorden) komen ook de bodemtypes Pdcy en Sdm voor. Deze lopen mogelijks in het noorden van het projectgebied verder. Bodems van het Pdcy type zijn matig natte en lichte zandleembodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Sedimenten worden zwaarder of fijner in de diepte. De bouwlaag van deze gronden is zeer donker, grijsbruin en humusrijk. Vanaf 30 cm diepte is het materiaal bruin tot bleekbruin en meestal komen in deze horizont roestverschijnselen voor vanaf 40-60 cm. Sdm bodems zijn matig natte en lemige zandbodems met dikke antropogene humus A horizont. Deze plaggenbodems hebben een antropogene A horizont die meer dan 60 cm dik is, en donkerbruin of donkergrijs van kleur is. De bovenste bouwvoor 25-30 cm bevat 2-2,5 % humus en de onderste ongeveer 1,2 %. Onder de A komt een verbrokkelde Podzol B voor.

Volgens de gegevens van de tertiair geologische kaart bevinden zich onder het projectgebied sedimenten die behoren tot de formatie van Berchem (fig 1.12), deze formatie dateert uit het Mioceen. De Formatie van Berchem bestaat uit fijne tot grove donkergroene tot zwarte zeer glauconietrijke zanden. Deze vaak schelprijke formatie ligt overal direct op de formatie van Boom (Vroeg Oligoceen 33,6-28,4 miljoen) bestaande uit zwartgrijze stilhoudende klei met veel organisch materiaal. Op de tertiairgeologische kaart wordt de zone in het oosten van het projectgebied ingenomen door de formatie van Diest, meer bepaald het Lid van Deurne. Deze formatie dateert uit het Laat Mioceen. De formatie van Diest bestaat uit vrij grove groene tot bruingroene, sterk glauconiethoudende zanden. De formatie is soms kleihoudend en aan de basis van deze zanden komt vaak een goed ontwikkeld basisgrind voor. Schelpen komen in deze formatie niet vaak voor. De dikte van deze formatie, gemiddeld 15 m, neemt snel toe in noordelijke en oostelijke richting.

Volgens de quartairgeologische kaart (fig. 1.13) bevindt het onderzoeksgebied zich binnen type 1. Dit type omvat eolische afzettingen, zand tot silt, uit het Weichseliaan, mogelijk Vroeg- Holoceen, zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen, silt in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen en/of hellingsafzettingen van het quartair.

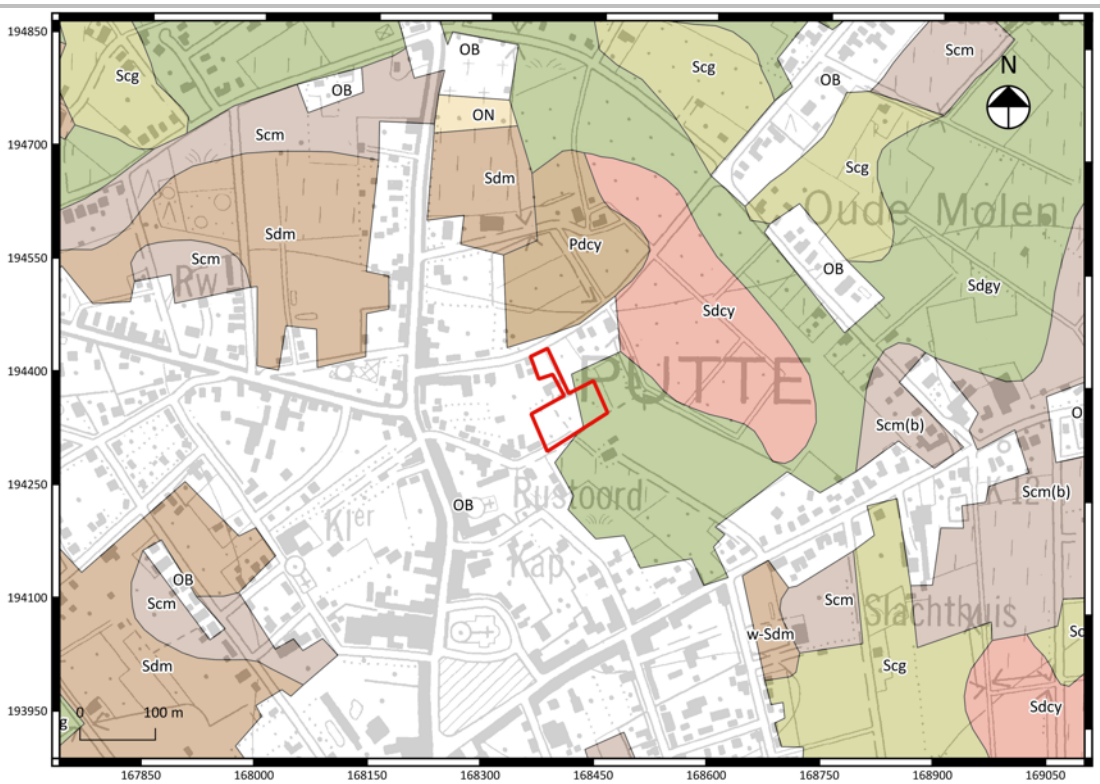

Fig. 1.11: Detail uit de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig.1.12: Detail uit de tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

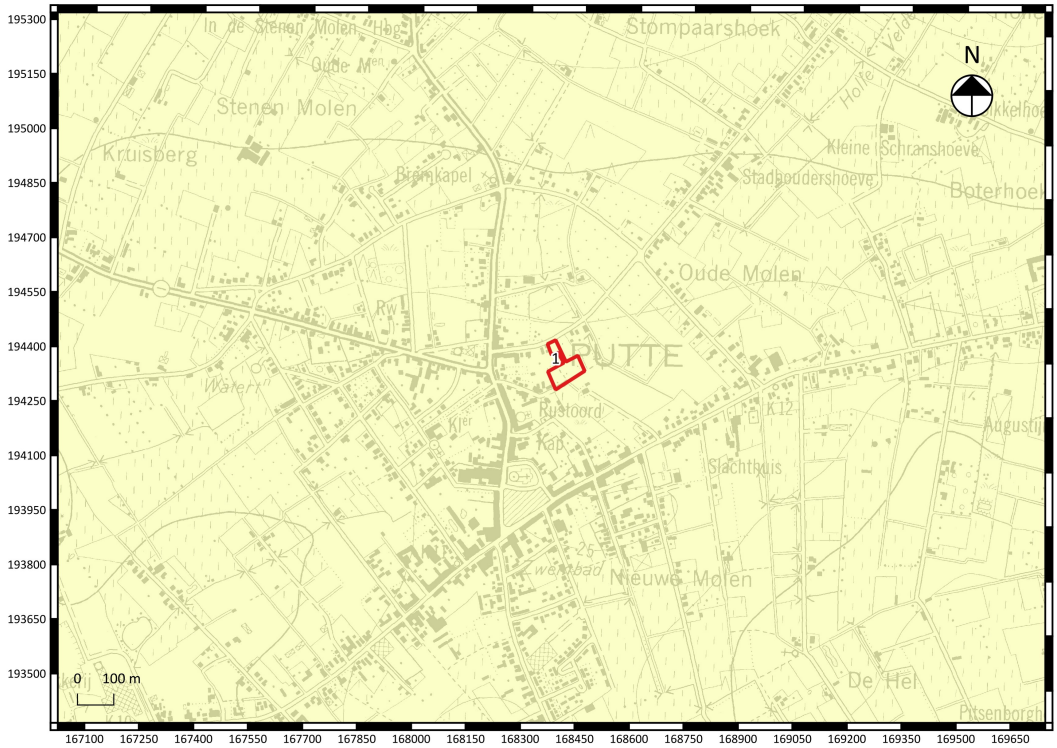

Fig. 1.13: Detail uit de quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Volgens de Inventaris Onroerend Erfgoed zou Putte mogelijks reeds in de prehistorie en in de Frankische periode bewoont zijn geweest.[2] Putte wordt voor het eerst vermeld in 1008 als “badfrido” (befferen). Tijdens de middeleeuwen behoort Putte, toen Sint-Niklaas-Waver, tot de drie Waverparochies die in 1265 erkend werden door de Bisschop van Kamerijk en deel uitmaakten van het Waverwoud in het land van Mechelen waarvan de Berthouts de heerlijke rechten hadden verworven. In 1296 worden de tienden van de Waverparochie verkocht aan de commandeur van de Teutoonse ridderorde van Pitzemburg. Tussen de 13de en 14de eeuw word de oude benaming Sint-Niklaas-Waver vervangen door de naam Putte, mogelijk een afleiding van een familienaam. Vanaf de 14de eeuw komt de heerlijkheid achtereenvolgend in het bezit van het hertogelijk huis Van Gelre, daarna Jan van Arkel, Jan van Wesemael, Petrus Van Dale, de families Sterck en Berghes en de heren Van der Nath. Vanaf de 17de eeuw komt het gebied in handen van de ridder en later Baron Antoon van Broeckhoven te staan en tenslotte in de 18de eeuw was het grondgebied eigendom van de familie Steghen.

Putte was oorspronkelijk bestemd als jachtgebied met bossen, heiden en vennen. Vanaf de 18de eeuw, onder het bewind van Maria-Theresa, worden er op het grondgebied woeste gronden ontgonnen en ontstaan er grote hoeven. Tot het begin van de 20ste eeuw blijft Putte voornamelijk agrarisch. Vandaag de dag is deze gemeente deels landelijk met tuinbouw, kleine veeteelt, boom- en bloemkwekerijen met verspreid over het grondgebied enkele bewaarde 17de- en 18de-eeuwse hoeven.

[2] https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120633

Op basis van de beschikbare geraadpleegde historische kaarten kan het landgebruik binnen het projectgebied gedocumenteerd worden. Op de Kabinetskaart van Ferraris (1771-1778; fig. 1.14 en fig. 1.15) is vast te stellen dat het projectgebied in de 18de eeuw uit verschillende landbouwpercelen bestond omzoomd door houtkanten. Het projectgebied ligt niet ver van de dorpskern net buiten het bewoningsareaal. Op de 19de eeuwse Atlas der Buurtwegen (1841; fig. 1.16 en fig. 1.17), de kaart van Vandermaelen (1846-1854; fig. 1.18 en fig. 1.19) en de kadasterkaart van Popp (1842-1879; fig. 1.20) zien we een aantal veranderingen opduiken binnen het projectgebied. De Atlas der Buurtwegen toont ter hoogte van het centrale gedeelte van het projectgebied een cluster van drie structuren in en rond het onderzoeksgebied. Het projectgebied is bovendien ingedeeld in verschillende percelen die niet meer overeenkomen met de 18de eeuwse percellering. In het zuidwestelijke gedeelte wordt ook een waterpartij aangeduid en in het zuiden een weg. Op de kaart van Vandermaelen en de kadasterkaart van Popp blijft de situatie onveranderd.

Vanaf de 20ste eeuw zien we dat het projectgebied opnieuw een aantal veranderingen ondergaat. Op een oudere topografische kaart uit 1930 (fig. 1.21) verschijnt een nieuwe weg (wat nu de Bredestraat is) ten noorden van het projectgebied. De vijver is bovendien ook verdwenen. Een luchtfoto uit 1971 (fig. 1.22) geeft een nieuwe situatie weer: enkel het meest westelijk gelegen gebouw van de cluster is nog aanwezig, het noorden van het projectgebied is bebost en de rest van het terrein is akker. Op de luchtfoto uit 2000 (fig. 1.23) zien we dat het noordelijk gedeelte ontbost is en het projectgebied nu grotendeels bedekt is met gras. Ten zuidwesten wordt een deel van het terrein bedekt met sporadisch wat bomen. Later op de luchtfoto uit 2012 (fig. 1.24) wordt het gedeelte met sporadisch wat bomen volledig bebost.

Uit de compilatie van het historisch kaartenmateriaal blijkt dat het projectgebied in een zone ligt dat voor de 19de eeuw een lage densiteit aan bebouwing kent. Vanaf de 19de eeuw ontstaan er wat bebouwingsactiviteiten in het centrale gedeelte van het projectgebied. Noemenswaardig is ook de ontginning voor een vijver in het zuidwestelijke deel van het projectgebied. Naast deze verstoring blijft de rest van het projectgebied grotendeels onverstoord en onveranderd. In de 21ste eeuw wordt het terrein op verschillende delen bebost en weer ontbost.

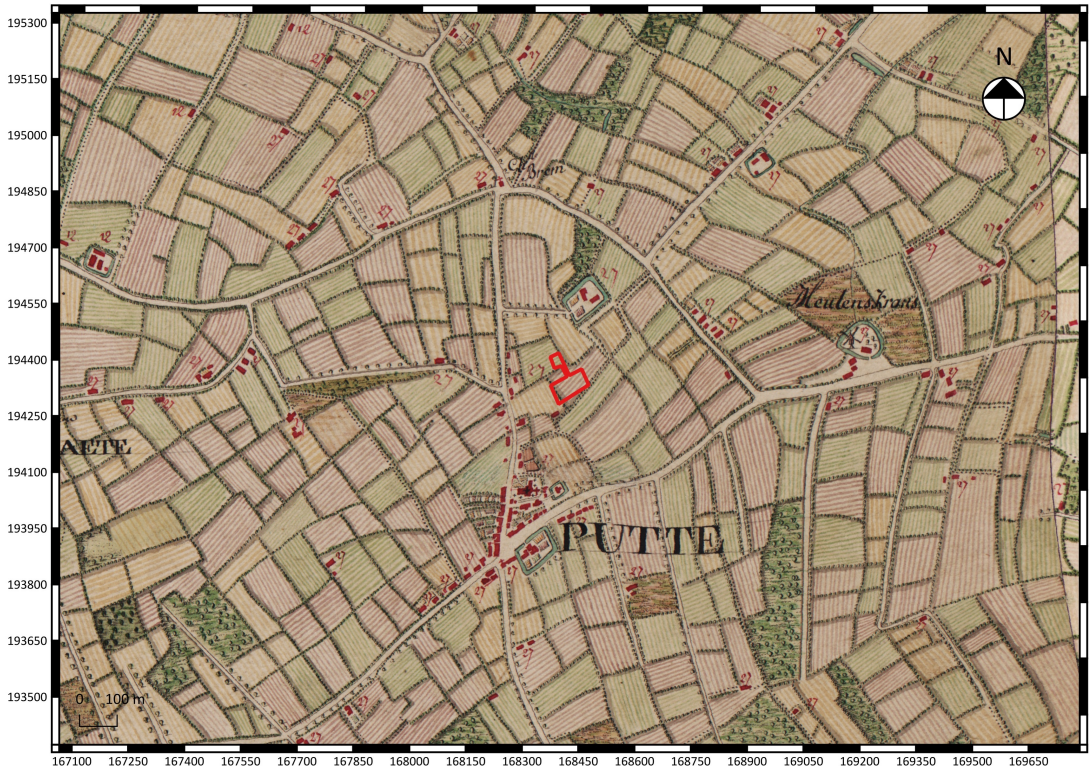

Fig. 1.14: Uittreksel uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied.

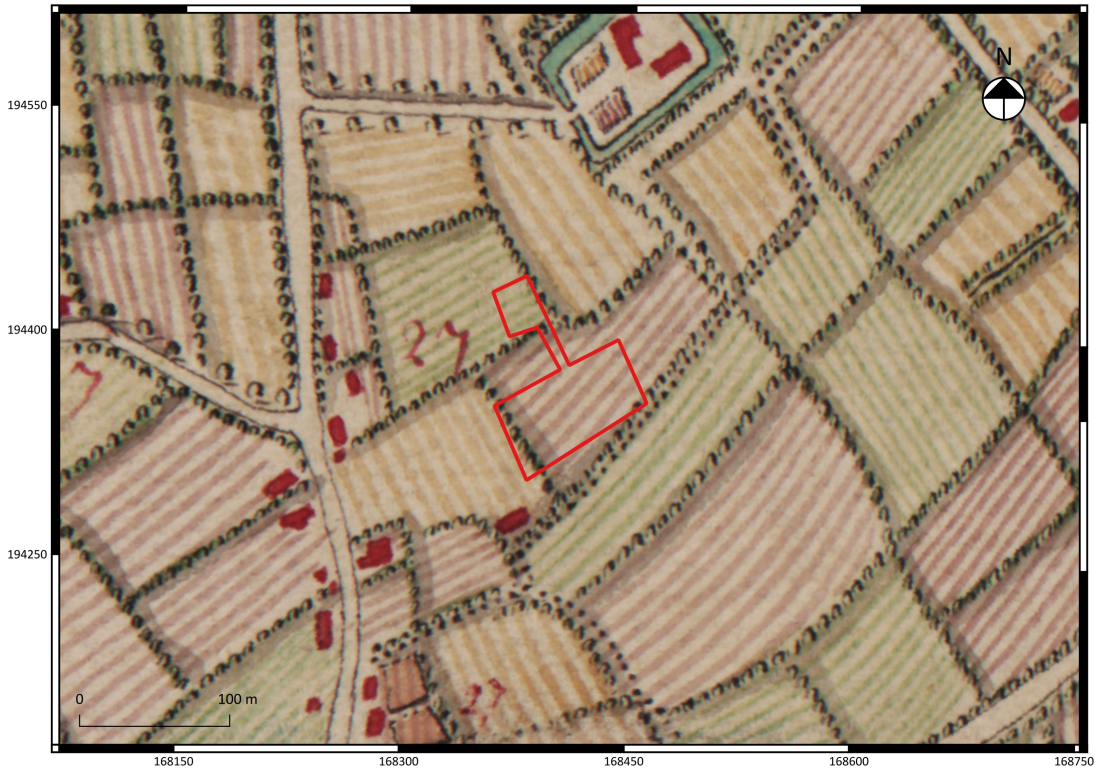

Fig. 1.15: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied.

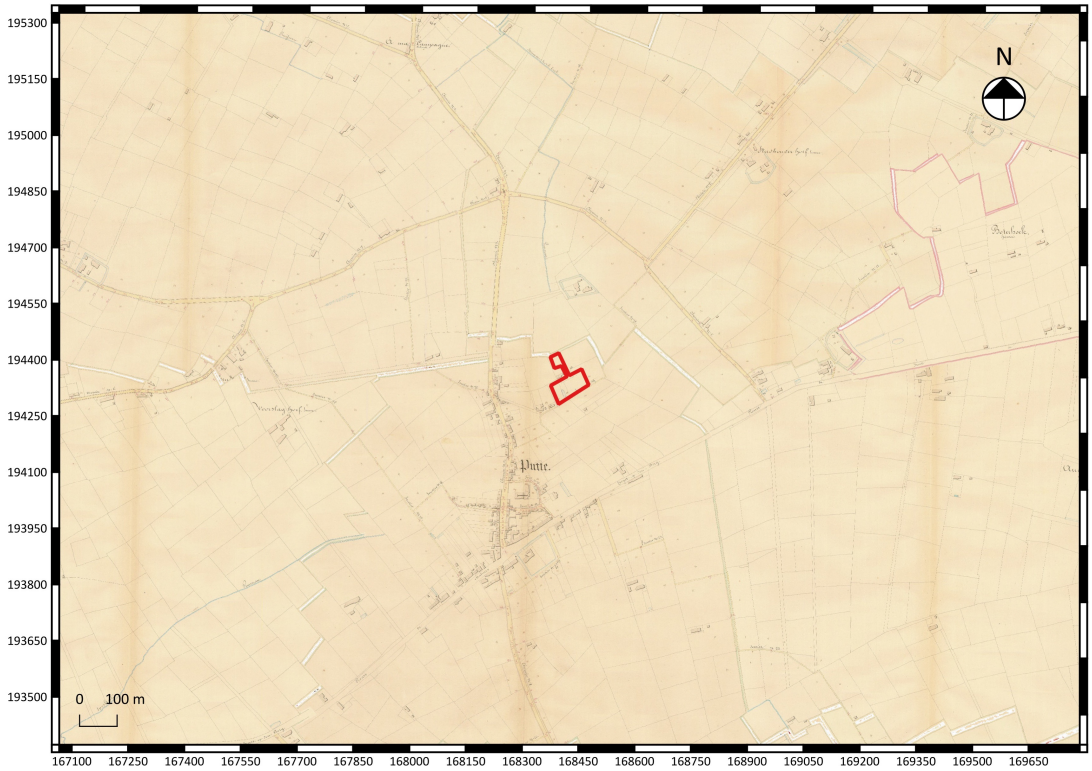

Fig. 1.16: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied.

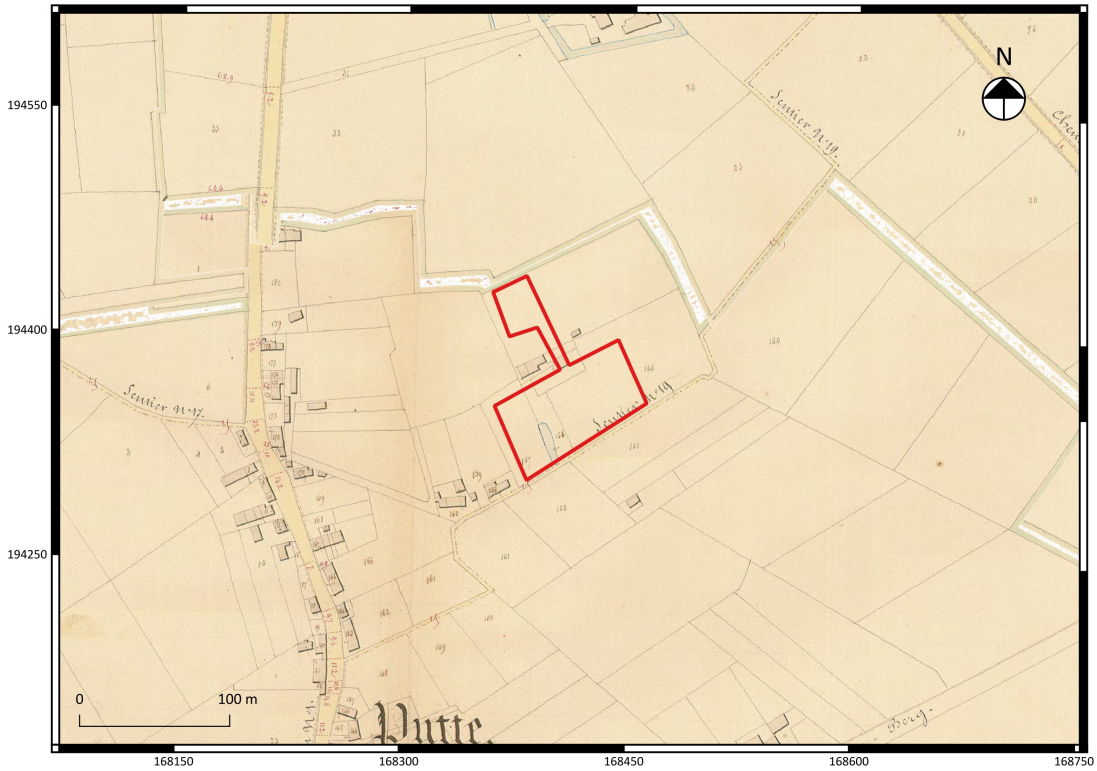

Fig. 1.17: Detail uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied.

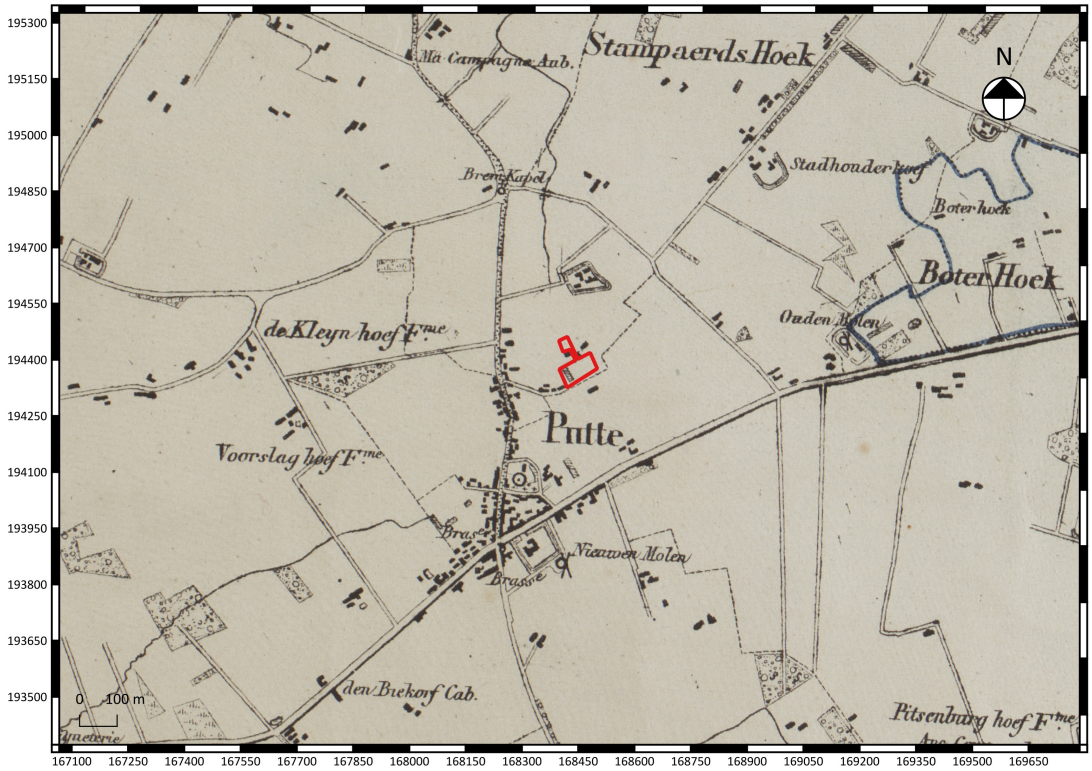

Fig. 1.18: Uittreksel uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied.

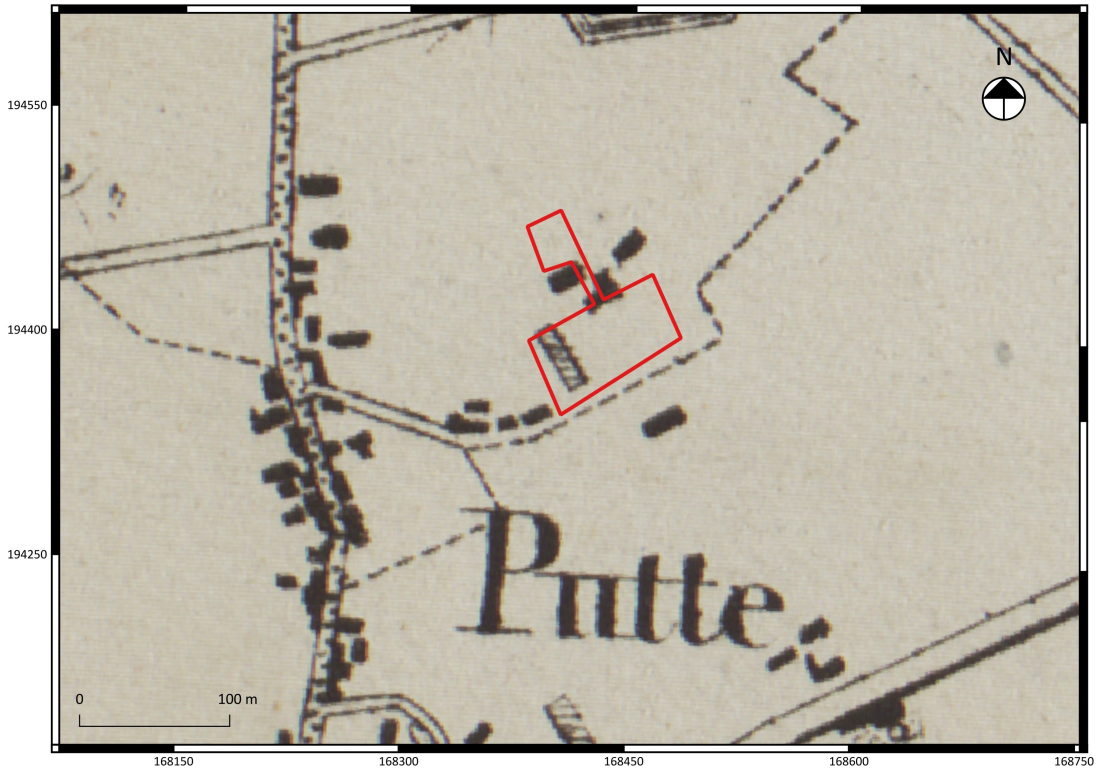

Fig. 1.19: Detail uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied.

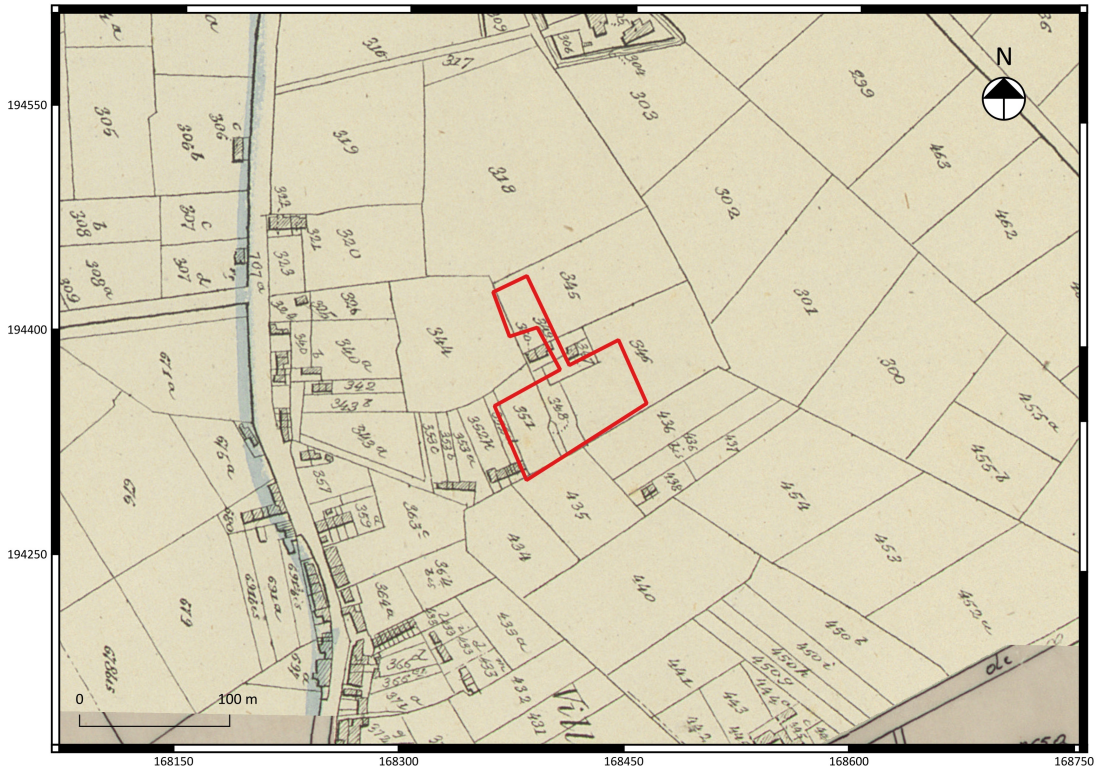

Fig. 1.20: Uittreksel uit de kadasterkaart van Popp met aanduiding van het projectgebied.

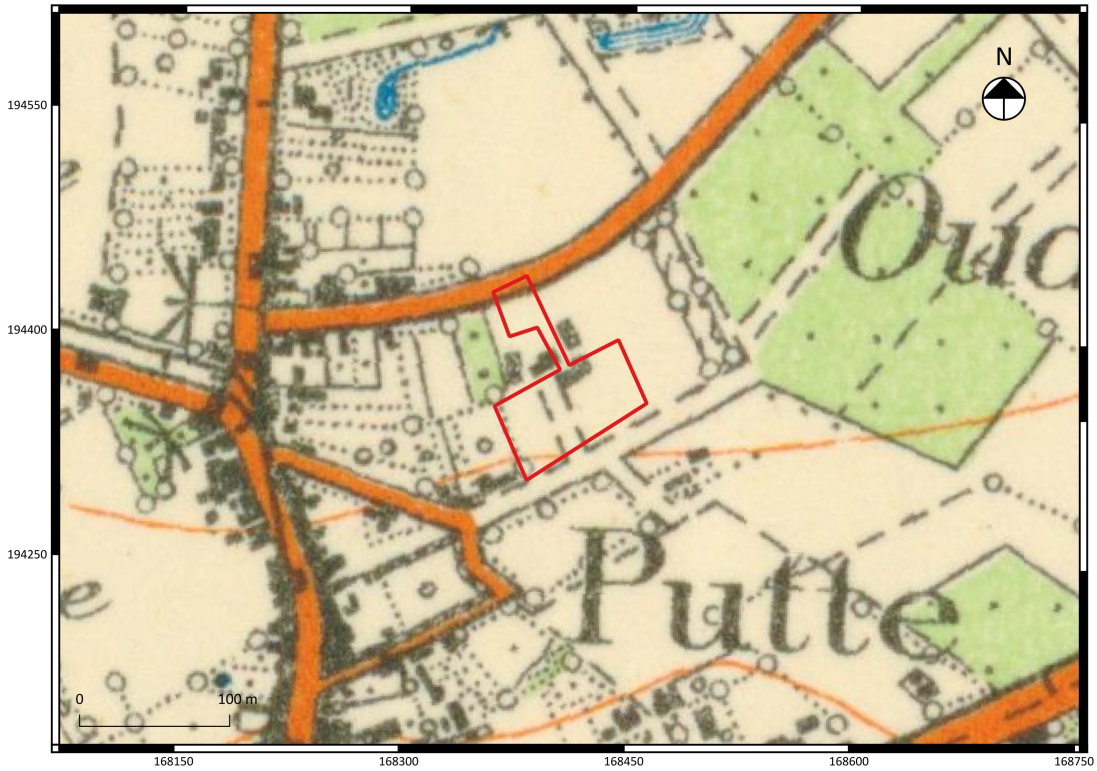

Fig. 1.21: Detail uit de topografische kaart van 1930 met aanduiding van het projectgebied.

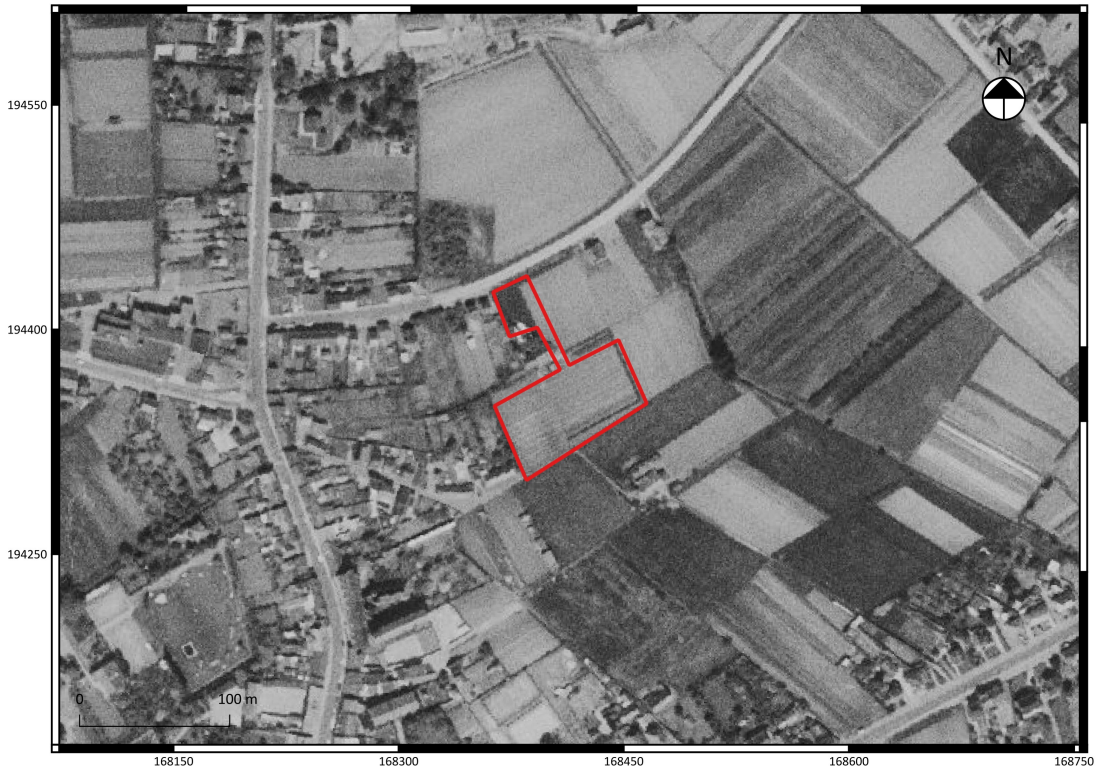

Fig. 1.22: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het projectgebied (Bron: Geopunt Vlaanderen).

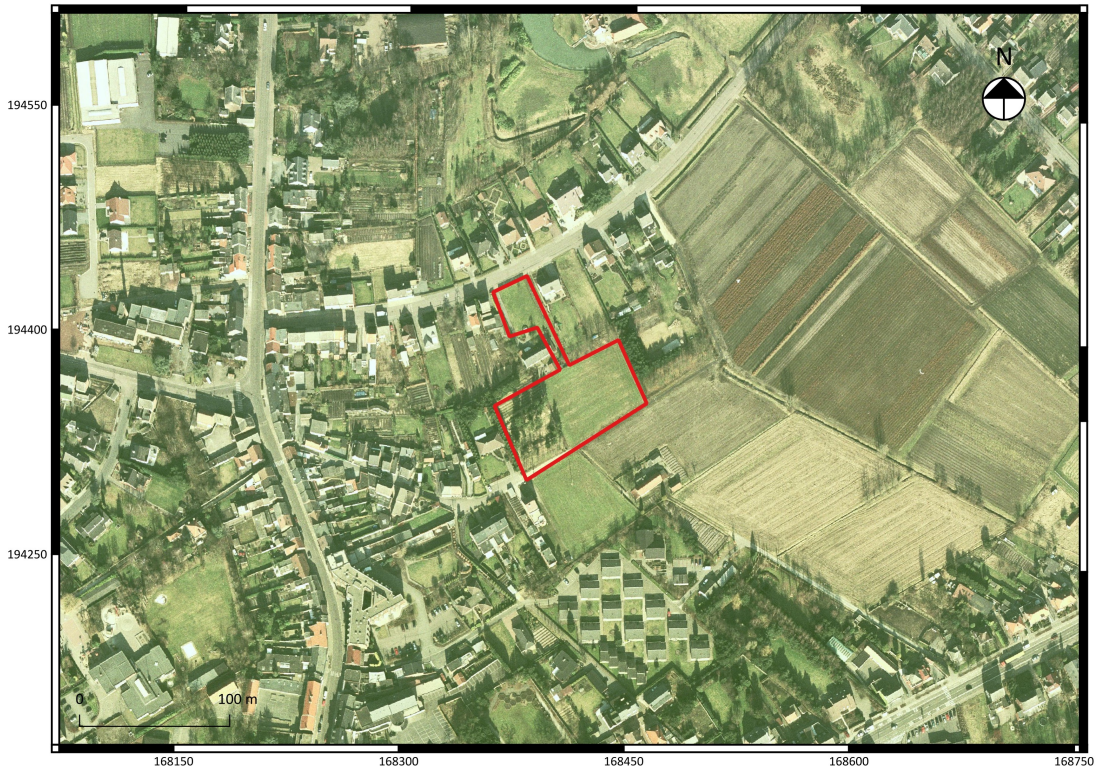

Fig. 1.23: Luchtfoto uit 2000 met aanduiding van het projectgebied (Bron: Geopunt Vlaanderen).

Fig. 1.24: Luchtfoto uit 2012 met aanduiding van het projectgebied (Bron: Geopunt Vlaanderen).

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

In de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) zijn in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied tal van historische gebouwen/relicten en enkele vondstmeldingen opgenomen (fig. 1.25 en fig. 1.26):

- CAI 102530: Toevalsvondst 1984: klingfragment[3]
- CAI 102533: Toevalsvondst 1986: Mesolithisch: 12 lithische artefacten[4]
- CAI 103301: 18de eeuwse hoeve: Kleine schranshoeve
- CAI 103303: 17de eeuwse kapel: Bremkapel
- CAI 103304: 18de eeuwse site met walgracht: Sikkelhoeve
- CAI 105995: laat middeleeuwse kapel: Sint-Niklaaskapel (oorspronkelijke kerk zou rond 1300 zijn afgebroken)
- CAI 106001: 13de eeuwse kerk (1265): Sint-Niklaas kerk met kerkhof (= relict ID 2960)
- CAI 110238: 18de eeuws huis (= relict ID 2978)
- CAI 110239: 18de eeuwse site met walgracht: Molenschrans
- CAI 110240: 18de eeuwse site met walgracht: Klothoeve (= relict ID 2932)
- CAI 110242: 18de eeuwse site met walgracht (volgens Ferraris)

[3] Deze losse vondst werd aangetroffen door I. Vroom in een storthoop van graafwerken ter vernieuwing van de molenlei
[4] Deze vondsten werden aangetroffen op een veld langs de Mechelbaan door Piet Vermeersch.

- CAI 110341: 18de eeuwse site met walgracht: Stadshoudershoeve
- CAI 150172: 18de eeuwse lusthof, mogelijk vroeger site met walgracht: huidig gemeentehuis (= relict ID 2927)
- CAI 162794: 18de eeuwse site met walgracht (volgens Ferraris)
- Relict ID 2943: Dorpswoning uit 3de kwart 19de eeuw
- Relict ID 2945: Dorpswoning uit 4de kwart 18de eeuw.
- Relict ID 2947: 18de eeuwse hoeve
- Relict ID 2949: pre WOI hoeve
- Relict ID 2962: eerste helft 20ste eeuws burgerhuis
- Relict ID 2964: derde kwart 19de eeuwse onderwijzerswoning/lagere school
- Relict ID 2966: 4de kwart 19de eeuws burgerhuis
- Relict ID 2967: 4de kwart 19de eeuwse dorpswoning
- Relict ID 2969: 4de kwart 19de eeuws herenhuis
- Relict ID 2971: Villa uit het interbellum
- Relict ID 2980: 4de kwart 19de eeuwse dorpswoning
- Relict ID 2982: eerste helft 20ste eeuws burgerhuis
- Relict ID 2983: 4de kwart 19de eeuwse brouwerij
- Relict ID 2985: 19de eeuwse brouwerij
- Relict ID 2987: 19de eeuwse harmoniezaal
- Relict ID 2989: burgerhuis uit het interbellum
- Relict ID 2991: 4de kwart 19de eeuwse stadswoning
- Relict ID 3022: eerste helft 20ste eeuwse zuivelfabriek
- Relict ID 3024: eerste helft 20ste eeuwse dorpswoning
- Relict ID 3026: 4de kwart 19de eeuwse villa
- Relict ID 216031: oorlogmonument uit het interbellum

Tot op heden zijn in de nabijheid van het projectgebied geen grote archeologische vindplaatsen gekend. Er zijn in het gebied nagenoeg geen archeologische prospecties uitgevoerd naar aanleiding van grote infrastructuurwerken. Het schijnbaar ontbreken van archeologische vindplaatsen kan dus eerder het gevolg zijn van het ontbreken van een systematische archeologische inventarisatie van de regio.

In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied zijn geen zones met negatieve onderzoeken (zones waar geen archeologie meer te verwachten valt), geen beschermde stads en dorpszichten en geen archeologische zones gekarteerd.

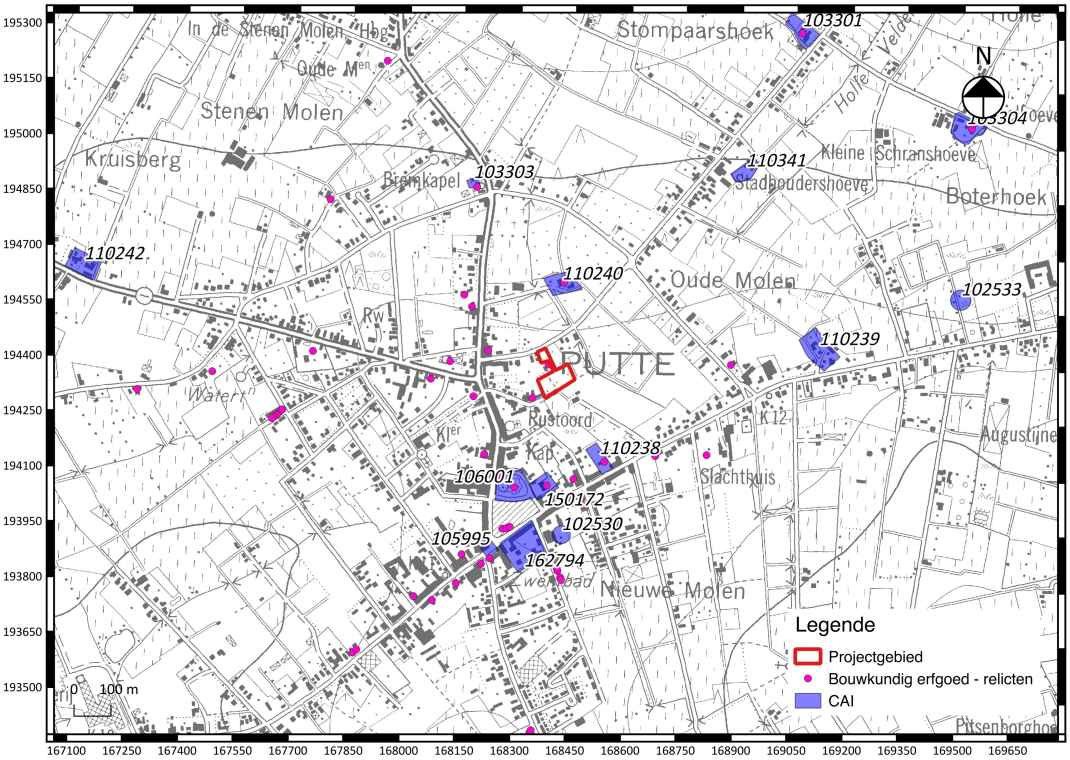

Fig. 1.25: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied[5].

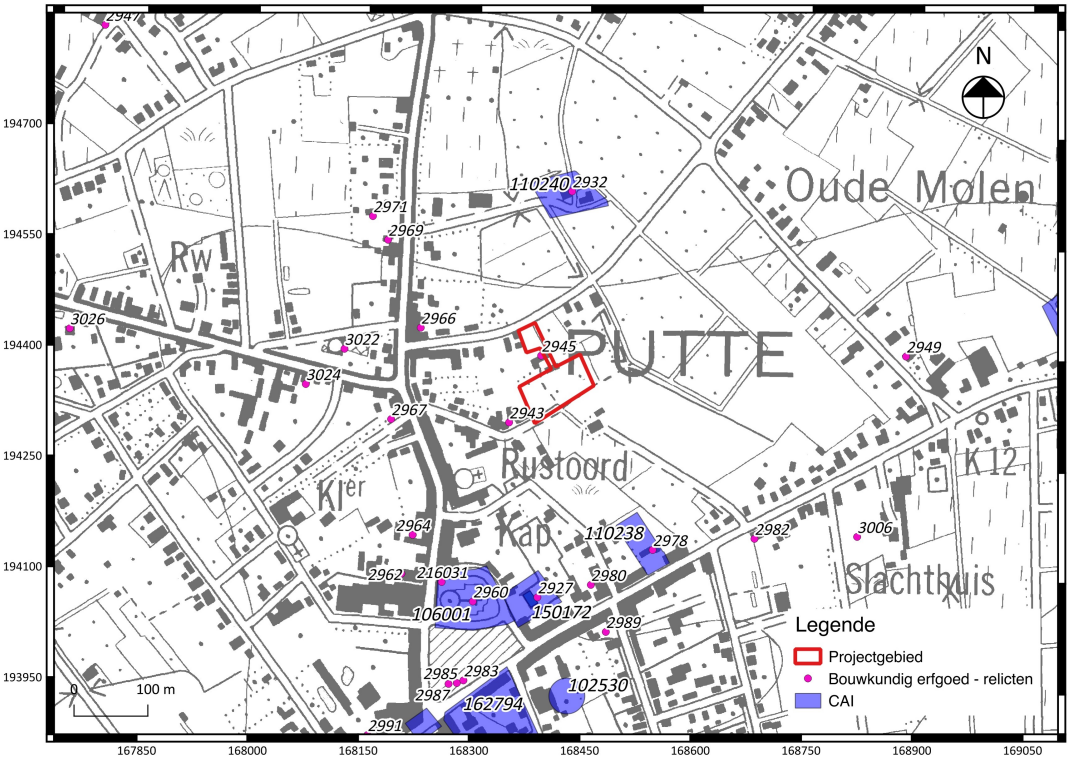

Fig. 1.26: Detail uit het uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied.

[5] www.agiv.be

1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Op basis van de verzamelde historische, cartografische en archeologische bronnen kan gesteld worden dat het projectgebied onderdeel uitmaakt van een potentieel archeologisch interessante regio. Archeologische toevalsvondsten wijzen op een menselijke aanwezigheid tijdens het mesolithicum. Landschappelijk is het projectgebied gunstig gelegen voor de inplanting van een steentijd artefactensite. De mogelijke afdekking door een podzol kan voor een afdekking van een prehistorische artefactensite gezorgd hebben. Het projectgebied bezit ook een groot archeologisch potentieel voor sporensites vanaf de metaaltijden. Een opeenvolging van historische kaarten, topografische kaarten en luchtfoto's toont geen noemenswaardige bebouwing binnen het projectgebied. Het projectgebied ligt ook ten noorden van de middeleeuwse bewoningskern van Putte. Hierdoor ligt de archeologische verwachting voor de (late) middeleeuwen eerder lager.

1.2.5 Synthese

De landschappelijke en bodemkundige situatie van het terrein; lichte opduiking in de nabijheid van een beek en (volgens de gegevens van de bodemkaart) een plaggenbodem met mogelijk bewaarde podzol, is interessant voor de mogelijke aanwezigheid van *in situ* bewaarde steentijdsites.
Het projectgebied bezit daarnaast ook een hoog archeologisch potentieel voor sporensites vanaf de metaaltijden. Een opeenvolging van historische en topografische kaarten en luchtfoto's heeft geen noemenswaardige bebouwing binnen het projectgebied kunnen situeren. De historische kern van Putte ligt ook meer ten zuiden. Hierdoor zijn de archeologische verwachtingen vanaf de (late) middeleeuwen eerder laag.

Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen dat het terrein- en de bodemopbouw ervan - in het verleden reeds verstoord werd. Buiten de aanwezigheid van een vijver en de aanwezigheid van een kleine cluster "gebouwtjes" op de Atlas der Buurtwegen (fig. 1.16 en fig. 1.17) en de kaart van Vandermaelen (fig. 1.18 en fig. 1.19) zijn de verstoringen eerder beperkt gebleven.

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek alleen kunnen geen uitspraken worden gedaan over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Verder archeologisch onderzoek blijkt noodzakelijk.

1.2.6 Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek

De landschappelijke en bodemkundige situatie van het terrein; lichte opduiking in de nabijheid van een beek en (volgens de gegevens van de bodemkaart) een plaggenbodem met mogelijk bewaarde podzol, is interessant voor de mogelijke aanwezigheid van *in situ* bewaarde steentijdsites.
Het projectgebied bezit daarnaast ook een hoog archeologisch potentieel voor sporensites vanaf de metaaltijden. Een opeenvolging van historische en topografische kaarten en luchtfoto's heeft geen noemenswaardige bebouwing binnen het projectgebied kunnen situeren. De historische kern van Putte ligt ook meer ten zuiden. Hierdoor zijn de archeologische verwachtingen vanaf de (late) middeleeuwen eerder laag.

Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen dat het terrein- en de bodemopbouw ervan - in het verleden reeds verstoord werd. Buiten de aanwezigheid van een vijver en de aanwezigheid van een kleine cluster "gebouwtjes" op de Atlas der Buurtwegen (fig. 1.16 en fig. 1.17) en de kaart van Vandermaelen (fig. 1.18 en fig. 1.19) zijn de verstoringen eerder beperkt gebleven.

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek alleen kunnen geen uitspraken worden gedaan over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Verder archeologisch onderzoek blijkt noodzakelijk.

1.2.7 Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek

Het projectgebied ligt een ruimere regio dat een groot archeologisch potentieel bezit. Het terrein is in het verleden nagenoeg volledig onbebouwd gebleven. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek alleen kunnen geen uitspraken worden gedaan over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Verder archeologisch onderzoek blijkt noodzakelijk.

Bibliografie

Baeyens L. 1975: *Bodemkaart van België; verklarende tekst bij het kaartblad Putte 59W*, Gent.

Smeets M. 2016: *Archeo-rapport 356: Het archeologisch vooronderzoek aan de Mechelbaan te Putte*, Kessel-Lo.

Websites (geraadpleegd op 7-10-2016)

https://cai.onroerenderfgoed.be

https://geo.onroerenderfgoed.be

https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120633

www.cartesius.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

www.kbr.be

https://www.google.be/maps

Bijlagen

Bijlage 1 : Plannenlijst

Projectcode	2016J122				
Onderwerp	Plannenlijst				
Aanmaker alle plannen	Wouter Yperman				
Plannummer/fig.	Type	Onderwerp	Schaal	Analoog/Digitaal	Datum
1/1.1	Topo 1996	Locatie onderzoeksgebied	1/5.000	Analoog	29-9-2016
2/1.3	Kadaster 2016	Locatie onderzoeksgebied	1/1.000	Digitaal	29-9-2016
3/1.4	Bouwplan	Implantingsplan		Digitaal	
4/1.5	Bouwplan	Inplantingsplan	1/250	Digitaal	
5/1.6	Bouwplan	Omgevingsplan		Digitaal	
6/1.7	Bouwplan	Omgevingsplan	1/300	Digitaal	
7/1.8	Digitaal hoogtemodel	hoogte	1/10.000 en 1/1000	Digitaal	29-9-2016
8/1.10	Bodemerosiekaart	Erosie	1/10000	Digitaal	29-9-2016
9/1.11	Bodemkaart	Bodemopbouw	1/5000	Digitaal	29-9-2016
10/1.12	Tertiairgeologische kaart	Tertiar (1989-2001)	1/10.000	Digitaal	29-9-2016
11/1.13	Quartairgeologische kaart	Quartair (1991-2005)	1/10.000	Analoog & digitaal	29-9-2016
12/1.14	Bodembedekkingskaart	Bodembedekking (2012)	1/10.000	Digitaal	29-9-2016
13/1.15	Historische kaart	Ferraris (1777)	1/10.000 en 1/2.500	Analoog	29-9-2016
14/1.17	Historische kaart	Buurtwegen (1840)	1/10.000 en 1/2.500	Analoog	29-9-2016
15/1.19	Historische kaart	Vandermaelen (1846-1852)	1/10.000 en 1/2.500	Analoog	29-9-2016
16/1.21	Historische kaart	Popp (1842-1879)	1/10.000 en 1/2.500	Analoog	29-9-2016
17/1.22	Topografische kaart 1930	Locatie onderzoeksgebied	1/2.500	Analoog	29-9-2016
18/2.1	Syntheseplan	Zone geselecteerd voor verder onderzoek	1/2.500	Digitaal	29-9-2016

19/2.2	Syntheseplan	Boorgrid verkennend boorgrid	1/2.500	Digitaal	29-9-2016
20/2.3	Syntheseplan	Sleuvenplan	1/2.500	Digitaal	29-9-2016

Bijlage 2: Fotolijst

Projectcode	2016F74		
Onderwerp	Fotolijst		
Nummer	type	Vervaardiging	Onderwerp
1/1.23	Luchtfoto 2012	Digitaal	Impressie terrein
2/1.24	Luchtfoto 2000-2003	Digitaal	Impressie terrein
3/1.25	Luchtfoto 1971	Digitaal	Impressie terrein

Gemeente Putte - 1° afdeling

Ontwerp verkaveling

Gelegen aan de Bredestraat-Hoogveld 27
sectie B, nrs. 345m, 347e, 345s en 351a

Schaal 1/500

Paul Van de Voorde
Beëdigd Landmeter-expert
Oude Molen 10 - 2580 Putte
Tel : 015 75 27 73
Fax : 015 75 27 71
Gsm : 0478 22 06 74
e-mail : info@hepaco.be

dossier 2015-1114